

Дитина ХХІ сторіччя: сила чи безсилля дошкільної освіти

Беленька Ганна Володимирівна
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри дошкільної освіти
Педагогічного інституту

Дитина ХХІ сторіччя: сила чи безсилля дошкільної освіти

Беленька Ганна Володимирівна
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри дошкільної освіти
Педагогічного інституту

Роздуми над питаннями

- 1. Протиріччя суб'єктів освіти XXI століття
- 2. Психологічні особливості сучасних дітей дошкільного віку
- 3. Особливості організації освітнього процесу в ЗДО
- 4. Підготовка дітей дошкільного віку до НУШ

Протиріччя суб'єктів освіти у ХХІ столітті:
педагог - з минулого, **дитина** – із сучасного,
компетенції - з майбутнього,

Завдання:

- розробити зміст, методи та форми роботи, що відповідають потребам сучасних дітей;
- створити інструменти і технології які:
сприяють подоланню бар'єрів педагогів до інноваційної діяльності, мотивують до вивищення компетенцій,
- сприяти формуванню в суспільстві розуміння цінності дошкільного дитинства.

Педагог ХХ віку

протириччя

Дитина ХХІ віку

- Образне мислення (філософ, письменник, художник)
- Постійний пошук інформації (нестача)
- Запам'ятовування результату
- Робота у кластерах (предметних, понятійних...)
- Інтернет и гаджети – об'єкти освоєння та вивчення
- Орієнтація на загальну освіченість

- Кліпове мислення (пожежний, рятувальник, пілот формули 1)
- Фільтрація інформації (великий обсяг)
- Запам'ятовування шляху до результату
- Життя між кластерів (междисциплінарна реальність, що вимагає нових визначень, яка не вписується в поняття 20 століття)
- Інтернет та гаджети – інструмент пізнання і спосіб спілкування
- Практикоорієнтована освіта впродовж життя

Який він, сучасний дошкільник?

Феномени періоду дошкільного дитинства

Дошкільник ХХ сторіччя

- потребує уваги дорослого;
- соціально адаптований;
- високий рівень морально-емоційного розвитку;
- розвинені вольові якості;
- колективісти;
- фантазери-мрійники.

Сучасний дошкільник

- потребує уваги дорослого;
- інтелектуально адаптований;
- збіднена емоційна сфера;
- самостійність проявляється у висловлюваннях, а не в практичних діях;
- індивідуалісти;
- прагматики.

Діти ХХІ століття (центеніали, Z)

- 1. Мають «швидкісний» інтелект: (IQ = 130)!
- - мисленнєві операції розвиваються комплексно: діти мислять блоками, модулями, квантами;
- - обсяг довготривалої пам'яті збільшився;
- - швидко перемикають увагу, але фокус тримають 7 – 8 секунд. Орієнтуються на швидкість, а не на якість виконання завдання.
- 2. Весь час потребують нової інформації і періоду відпочинку (перезавантаження)
- 3. Легко збудливі, занадто емоційні
- 4. Більш наполегливі, агресивні
- 5. Дорослий не є для них єдиним носієм знань. Авторитет статусу не спрацьовує.
- 6. Мають високу самооцінку, не сприймають примусу.
-

Яким має бути дитинство дошкільника?

1. Захищеним.
  2. Емоційно насиченим
  3. Наповненим змістовною діяльністю
  4. Рухливим
- Відчуття захищеності дає батьківська любов.
  - Вплив емоцій виявляється на рівні ДНК : всі фізіологічні процеси уповільнюються від негативу (за рахунок стискання ланцюгів ДНК), і пришвидшуються від позитивних впливів (за рахунок розгортання ДНК).
  - Змістова діяльність передбачає значущість результату. Результатом для дошкільника, насамперед, виступає знання і досвід.
  - Рух є фізіологічною потребою дитини.

Яким має бути заклад дошкільної освіти

- красивим (дизайн + музика)
- комфортним для всіх суб'єктів освітнього процесу
- цікавим для дітей і дорослих змістом своєї діяльності
- центром просвіти педагогів і батьків

ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Освітні галузі ПО

Освітні лінії ДО

Рефлекую

Дію

Знаходжу
інформацію

Перетворюю

Виявляю

Висловлюю

Виокремлюю

Конструюю

Аналізую

Досліджую

Критично оцінюю

Передбачаю

Взаємодію

Набуваю досвіду

Створюю

Обираю

Рефлекую

Дію

Називаю

Обстежую

Висловлюю

Розумію

Конструюю

Виокремлюю

Досліджую

Порівнюю

Міркую

Емоційно оцінюю

Взаємодію

Набуваю досвіду

Створюю

Обираю

ЗМІНА РОЛІ ПЕДАГОГА: не джерело інформації, а організатор пізнавальної діяльності, в якій дитина здобуває інформацію

Горизонти життя

- 1. Найвища цінність в житті – людські взаємини.
- 2. Навчання – шлях до свободи.
- 3. Найкращий вчитель – життя (життєві ситуації).
- 4. Ресурси розвитку – мистецтво, спорт, творчість.
- 5. Найефективніші методи виховання – приклад і спільна діяльність.

(Джек Ма)

СИЛА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

- Науковість
- Футуристична спрямованість
- Переорієнтація з інтелектуальної на емоційно-етично складову освітнього процесу
- Єдність з усіма ланками системи освіти
- Взаємодія з родинами вихованців та соціумом

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ